

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ ТА ІНСПЕКТУВАННЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 101 Екологія
Освітня програма –
Рік навчання 3, семестр 6
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Павлюк Сергій Дмитрович

pavluksd@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2061>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни Екологічний аудит та інспектування є контроль і оцінювання ступеню екологічної безпеки господарської діяльності або екологічної ситуації, що склалася на об'єктах (територіях); попередження або припинення негативного впливу певного виду антропогенної діяльності на здоров'я людей і навколишнє природне середовище; виявлення пріоритетів вирішення екологічних проблем та підготовка обґрунтованих еколого-економічних рекомендацій щодо стратегії і тактики розв'язання природоохоронних завдань.

Даний курс має дві складові – екологічний аудит і екологічне інспектування.

Екологічний аудит є інструментом для систематичного оцінювання екологічного потенціалу об'єкта та його потенційних екологічних ризиків. Результати екологічного аудиту використовуються для встановлення відповідності об'єкту вимогам техногенної та екологічної безпеки згідно з чинними національними та міжнародними стандартами, визначення необхідних природоохоронних заходів та управлінських рішень і пов'язаних з ними витрат. Позитивні висновки екологічного аудиту є найважливішою умовою інвестиційної привабливості організації (підприємства), виходу на зовнішні ринки та участі у міжнародних програмах.

Екологічне інспектування – це екологічний контроль за діяльністю об'єкта, що підлягає інспектуванню, відповідно до вимог екологічного законодавства та нормативних документів.

Набуття компетентностей (відповідно до затвердженої Освітньо-професійної програми за спеціальністю 101 «Екологія»):

1. Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

3. Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

ФК6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного

управління.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПРН8. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПРН20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
VI семестр				
Здача всіх практичних робіт та виконання самостійних робіт відбувається у тому числі на платформі eLearn				
Модуль 1. Науково-методичні засади та сфери застосування екоаудиту				
Тема 1. Вступ	2/2	Знати загальні поняття і значення екологічного аудиту та інспектування Історію виникнення екологічного аудиту, особливості екологічного аудиту та його статус	Здача практичної роботи	10
Тема 2. Стандарти і міжнародні рекомендації в системі екологічного менеджменту та аудиту	2/2	Знати структуру міжнародних стандартів в системі EMAS. Основні риси та відомості діючих стандартів	Здача практичної роботи	10
Тема 3. Методологічні основи здійснення екологічного аудиту	2/2	Знати загальні методологічні основи і принципи здійснення екологічного аудиту, цілі і типи екологічного аудиту, об'єкти і суб'єкти та критерії екологічного аудиту	Здача практичної роботи Виконання самостійної роботи	10
Тема 4. Типовий процес екологічного аудиту	2/2	Знати основні вимоги до аудиторів, порядок проведення екологічного аудиту на підприємстві	Здача практичної роботи	10
Тема 5. Спеціальні сфери застосування екологічного аудиту в Україні	2/2	Знати поняття кількісної та якісної оцінки при аудиті, основні критерії оцінки ефективності систем екологічного менеджменту. Вміти складати аудиторський висновок	Здача практичної роботи	10
Тема 6. Сертифікація екологічних аудиторів	2/2	Знати умови та порядок підготовки, стажування та сертифікації екологічних аудиторів України. Реєстр аудиторів.	Здача практичної роботи	10

Тема 7. Ефективності систем екологічного аудиту	2/2	Знати показники кількісної та якісної оцінки при аудиті. Склад аудиторського висновку.	Здача практичної роботи	10
Модульна робота 1		Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тем, які включені до модуля №1	Виконання тесту (30 тестових запитань)	30
Всього	14/14			
Сума балів за Модуль №1				100
Модуль 2. Екологічне інспектування				
Тема 8. Порядок проведення природоохоронного інспектування	2/2	Знати як проводяться інспекторські перевірки по охороні довкілля. Знати як виявляються порушення природоохоронного законодавства і які заходи впливу застосовуються до порушників	Здача практичної роботи Виконання самостійної роботи	10 8
Тема 9. Організація проведення інспекторських перевірок суб'єктів господарювання	2/2	Знати як плануються, і організовується, порядок призначення і підготовка до перевірки, види і частини перевірок, права та обов'язки державних інспекторів	Здача практичної роботи	8
Тема 10. Здійснення державного контролю за станом атмосферного повітря	2/2	Знати основні порушення законодавства про охорону атмосферного повітря Як відбуваються перевірки стаціонарних і пересувних джерел забруднення повітря Операція «Чисте повітря»	Здача практичної роботи	8
Тема 11. Здійснення державного контролю за охороною та раціональним використанням водних ресурсів	2/2	Знати як відбувається перевірка водоохоронної діяльності промислових об'єктів, основні порушення водного законодавства Порядок відбору проб води для екологічного контролю	Здача практичної роботи	8
Тема 12. Здійснення державного контролю за охороною земельних ресурсів	4/4	Знати основні порушення земельного законодавства. Поняття рекультивациі та її види	Здача практичної роботи	10
Тема 13. Здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму	2/2	Знати види перевірок об'єктів ПЗФ. Складання акту та протоколу перевірки. Відповідальність за вчинені правопорушення	Здача практичної роботи	8

Тема 14. Громадський природоохоронний контроль	2/2	Знати права та обов'язки громадських інспекторів з охорони довкілля	Здача практичної роботи	10
Модульна робота 2		Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тем, які включені до модуля №2	Виконання тесту (30 тестових запитань)	30
Всього	16/16			
Сума балів за Модуль №2				100
Навчальна робота	30/30	середньозважене двох модулів помножене на 0,7		70
Екзамен		30% від загальної оцінки за курс		30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Всі лабораторні і самостійні роботи мають закінчуватися власним висновком, щодо отриманого результату. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Пилипович О. Екологічне інспектування та екологічний контроль. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 122 с.
2. Носачова Ю.В., Шаблій Т.О. Екологічне інспектування. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять [Електронний ресурс]:. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 229 с.
3. Маленко Я.В., Ворошилова Н.В., Поздній Є.В. Екологічне інспектування: практикум з навчальної дисципліни для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 101 Екологія / за ред. Я.В. Маленко. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 155 с.
4. Клименко М.О., Прищеп А.М., Стецюк Л.М. та ін. Екологічне інспектування. Підручник / М.О. Клименко, А.М. Прищеп, Л.М. Стецюк, О.А. Брежицька - Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. - 400 с.
5. Хом'як О.А. «Екологічний менеджмент і аудит підприємств аграрного сектору»: навчальний посібник для студентів екологічного факультету за кредитно-трансферною накопичувальною системою організації освітнього процесу / О.А. Хом'як, Н.Є. Гриневич, Н.М. Присяжнюк, Ю.В. Куновський, О.Р. Михальський. – Біла Церква, 2018. – 88 с.
6. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни „Екологічний аудит” для студентів що навчаються за спеціальністю 101 «Екологія», освітньо-професійна програма «Екологічний контроль і аудит»./ Тимощук М.О. – Одеса, ОДЕКУ, 2020.
7. Бобровський, А.Л. Екологічний менеджмент : підручник / А.Л. Бобровський . – Суми : Університетська книга, 2017.— 586 с.
8. Галушкіна Т.П., Грановська Л.М., Кисельова Р.А. Екологічний менеджмент та аудит: Навчальний посібник. – Херсон: Олді-Плюс, 2020. – 456 с.

Нормативна

1. Закон України "Про екологічний аудит" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text>
2. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування”.
3. ДСТУ ISO 14004-97. Системи управління навколишнім середовищем. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення.
4. ДСТУ ISO 14011-97. Настанови, щодо здійснення екологічного аудиту. Процедури аудиту. Аудит систем управління навколишнім середовищем.
5. ДСТУ ISO 14012-97. Настанови, щодо здійснення екологічного аудиту. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з екології.
6. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ: Держстандарт України, 2001.